

Briselē, 2007. gada 19. septembrī

Enerģija Eiropai — funkcionējošs tirgus un droša energoapgāde

Šodien Eiropas enerģētikas politika ir guvusi jaunu impulsu. Eiropas Komisija ir pieņēmusi tiesību aktu priekšlikumu trešo paketi¹, lai ikvienam ES iedzīvotājam nodrošinātu faktiskas piegādātāja izvēles iespējas un taustāmas priekšrocības. Komisijas priekšlikumos galvenā uzmanība pievērsta patērētāju izvēles brīvībai, godīgākām cenām, tīrakai enerģijai un piegādes drošībai.

Tiesību akti veicina ilgtspējību, sekmējot energoefektivitāti un garantējot piekļuvi enerģijas tirgum arī mazākiem uzņēmumiem, piemēram, tiem, kuri iegulda līdzekļus atjaunojamās enerģijas ražošanā. Tirgus, kurā valda konkurence, veicina arī lielāku piegādes drošību, uzlabojot nosacījumus investīcijām spēkstaciju celtniecībā un pārvades tīklu ierīkošanā, un tādējādi palīdz novērst pārtraukumus elektroenerģijas un gāzes piegādē. Turklāt ir izstrādāti noteikumi, lai garantētu godīgu konkurenci ar trešo valstu uzņēmumiem.

„Iekšējais enerģijas tirgus, kurā dominē atvērtība un godīgums, ir būtisks faktors, lai ES varētu sekmīgi pārvarēt grūtības, kas saistītas ar klimata pārmaiņām, ievērojamu atkarību no importa un globālo konkurenci. Mēs vēlamies sagādāt izdevīgākus nosacījumus gan patērētājiem, gan uzņēmējiem un būt pārliecināti, ka trešo valstu uzņēmumi ievēro mūsu noteikumus,” skaidroja Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Barozu.

„Pēdējo 10 gadu laikā esam daudz paveikuši, lai izveidotu ES iekšējo enerģijas tirgu. Šobrīd ir pienācis laiks pabeigt šo procesu un panākt, lai šā tirgus radītās faktiskās priekšrocības būtu pieejamas ikvienai privātpersonai un uzņēmumam. ES tagad ir jāīstojas, lai visi tās iedzīvotāji varētu izvēlēties piegādāju un būt pārliecināti, ka izmanto visizdevīgāko piedāvājumu,” sacīja enerģētikas komisārs Piebalgs.

„Ir pienācis laiks, kad mājsaimniecības un uzņēmumi varēs pilnībā izmantot uz konkurenci balstīta enerģijas tirgus sniegtās priekšrocības — piegādātāja izvēles iespējas un taisnīgākas cenas. To nodrošinās šodien pieņemtie priekšlikumi,” teica konkurences komisāre Krūsa.

Lai iekšējais tirgus sagādātu priekšrocības visiem — kā lielajiem, tā mazajiem patērētājiem — un lai palīdzētu ES panākt drošāku, konkurētspējīgāku un ilgtspējīgāku energoapgādi, Komisija ierosina vairākus pasākumus, kuri papildina spēkā esošos noteikumus.

---

¹ • Regula, ar ko izveido ES aģentūru valsts energoregulatoru sadarbībai.
• Elektroenerģijas direktīva, ar ko groza un papildina pašreizējo Elektroenerģijas Direktīvu 2003/54/EK.
• Gāzes direktīva, ar ko groza un papildina pašreizējo Gāzes Direktīvu 2003/55/EK.
• Elektroenerģijas regula, ar ko groza un papildina pašreizējo Elektroenerģijas Regulu (EK) Nr. 1228/03.
• Gāzes regula, ar ko groza un papildina pašreizējo Gāzes Regulu (EK) Nr. 1775/05.

- Ražošanas un piegādes nošķiršana no pārvades tīkliem. Šim nolūkam jānodala tīkla īpašumtiesības un ekspluatācija. Tas attiecas uz elektroenerģijas un gāzes tīkla operāciju nošķiršanu no piegādes un ražošanas darbībām. Priekšlikumos skaidri norādīts, ka Komisija šajā ziņā dod priekšroku īpašumtiesību nošķiršanai. Tas nozīmē, ka viens un tas pats uzņēmums nevar vienlaikus būt pārvades tīkla īpašnieks un nodarboties ar enerģijas ražošanu un piegādi. Komisija ierosina arī otru iespēju, proti, iecelt „neatkarīgu sistēmas operatoru”, kā rezultātā vertikāli integrēts uzņēmums varētu paturēt tīklu savā īpašumā ar nosacījumu, ka aktīvus faktiski pārvalda no tā pilnīgi neatkarīgs uzņēmums vai struktūra. Abas piedāvātās iespējas radīs jaunus stimulus uzņēmumiem investēt līdzekļus jaunā infrastruktūrā, starpsavienojumu jaudā un jaunā ražošanas jaudā, tādā veidā novēršot piegādes pārtraukumus un nevajadzīgu cenu spiedienu.
- Komisija apzinās enerģētikas politikas stratēģisko nozīmību. Tāpēc paketē ir paredzēti drošības pasākumi, lai nodrošinātu, ka trešo valstu uzņēmumiem, kuri vēlas iegūt nozīmīgu daļu vai pat kontroli ES tīklā, ir uzskatāmi un nepārprotami jāatbilst tām pašām nošķiršanas prasībām, kādas noteiktas ES uzņēmumiem. Komisija var iejaukties, ja darījumu partneris nevar pierādīt gan tiešu, gan netiešu neatkarību no piegādes un ražošanas darbībām.
- Enerģijas pārrobežu tirdzniecības atvieglošana. Komisija ierosina izveidot Valsts energoregulatoru sadarbības aģentūru, piešķirot tai saistošu lēmumu pieņemšanas pilnvaras, lai papildinātu valsts regulatoru funkcijas. Tas nodrošinās pareizu rīcību pārrobežu situācijās un ļaus ES izveidot faktisku Eiropas mēroga tīklu, kas darbosies kā vienota sistēma, veicinot piedāvājuma daudzveidību un piegādes drošību.
- Efektīvāki valsts regulatori. Komisija ierosina pasākumus, lai stiprinātu un garantētu valsts regulatoru neatkarību dalībvalstīs.
- Pārrobežu sadarbības un investīciju veicināšana. Komisija ierosina izveidot pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklu. ES tīkla operatori sadarbotos un izstrādātu kopīgus tehniskus un tirgus kodeksus un drošības standartus, kā arī plānotu un saskaņotu vajadzīgās investīcijas ES līmenī. Tas atvieglotu pārrobežu tirdzniecību un nodrošinātu operatoriem līdzvērtīgus darbības apstākļus.
- Lielāka pārredzamība. Pasākumi, kuru mērķis ir palielināt tirgus pārredzamību tīkla darbības un piegādes jomā, nodrošinās vienādu piekļuvi informācijai, pārredzamāku cenu veidošanas procesu un lielāku uzticību tirgum un palīdzēs novērst tirgus manipulācijas.
- Lielāka solidaritāte. Tuvinot atsevišķu valstu tirgus, Komisija cer panākt lielākas dalībvalstu iespējas savstarpēji palīdzēt, saskaroties ar energoapgādes problēmām.

Priekšrocības patērētājiem radīs arī jaunā Enerģijas patērētāju harta, kas stāsies spēkā 2008. gadā. Tā ietvers pasākumus enerģijas izmaksu radītas nabadzības novēršanai, informāciju patērētājiem par piegādātāja izvēli un piegādes iespējām, kā arī darbības, lai mazinātu birokrātiju enerģijas piegādātāja maiņas gadījumā un aizsargātu iedzīvotājus pret negodīgu tirdzniecības praksi. Tiks rīkota īpaša informācijas kampaņa, lai informētu patērētājus par viņu tiesībām.

Ierosinātā pasākumu pakete tika ieskicēta jau Komisijas Paziņojumā „Enerģētikas politika Eiropai”², ko Eiropadome apstiprināja 2007. gada martā. Paziņojumā bija norādīta vajadzība ES meklēt jaunas iespējas enerģētikā, lai veidotu drošu, ilgtspējīgu, zemu oglekļa emisiju ekonomiku visu iedzīvotāju labā. Viens no izšķirošajiem priekšnoteikumiem šā mērķa sasniegšanā ir tirgus, kurā valda konkurence. No 2007. gada 1. jūlija visiem ES iedzīvotājiem jau ir tiesības izvēlēties piegādātāju. Jaunās tiesību aktu paketes mērķis ir panākt, lai visi piegādātāji ievērotu augstos pakalpojumu, ilgtspējības un drošības standartus.

Komisijas priekšlikumi iekšējā enerģijas tirgus jomā ir Lisabonas stratēģijas un ES enerģētikas stratēģijas neatņemama daļa, un valstu un valdību vadītāji to apspriedīs, regulāri tiekoties augsta līmeņa sanāksmēs.

Visi ierosinātie tiesību akti būs pieejami tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/energy/electricity/package_2007/index_en.htm

---

² COM(2007) 1, galīgā redakcija.